

Emoce a učení

Emoce a učení

- Pozitivní a negativní emoce v procesu výuky
- Příznivý a nepříznivý vliv emocí na proces a výsledek učení
- Práce s vybranými negativními emocemi
 - Hněv a zlost (konstruktivní a nekonstruktivní)
 - Nuda (příčiny, projevy)
 - Strach a úzkost, tréma, předzkouškový stav
 - Přístup k úzkostným studentům

Co přispívá k rozvoji strachu

- Vyučovací styl založený na přísnosti
- Časté stresové situace
- Nestrukturovanost učiva
- Nejasnost a náročnost požadavků
- Nízká úroveň znalostí a připravenosti studenta
- Přemíra soutěživých aktivit

Mozkově kompatibilní prostředí

- Nepřítomnost ohrožení (atmosféra spolupráce, důvěry)
- Smysluplný obsah učiva (srozumitelnost, přímá interakce se skutečným světem)
- Možnost výběru (individuální volba způsobu)
- Přiměřený čas (nerušeně, čas na aplikaci)
- Obohacené prostředí (přímý kontakt se skutečností, rozmanitost, podnětnost)
- Spolupráce (skupinová práce...)
- Okamžitá zpětná vazba (od učitele i od spolužáků)
- Dokonalé zvládnutí (dosažení osobního maxima)

Temperament a proces učení

Vymezení pojmu

- Temperament = styl prožívání osobnosti
- Biologicky podmíněn, částečně přístupný změnám
- Známé typologie (Hippokrates, E. Kretchmer, H. J. Eysenck)
- Pro pedagogickou praxi je vhodnější analýza jednotlivých dimenzí, vlastností (Chess, 1980; Dařílek, Kusák, 1998)

Teorie temperamentových bloků osobnosti

- **Aktivita**
 - Rychlost a pohyblivost x pasivita, utlumenost, pomalost
- **Rytmičnost**
 - Pravidelnost x nepravidelnost v režimových aktivitách
- **Reakce na nové podněty**
 - Vstřícnost, zvědavost, navázání kontaktu x úzkost, ustrašenost, vyhýbání se novému
- **Adaptace**
 - Přizpůsobí se snadno a rychle x pomalu, postupně, nepřiměřeně

Teorie temperamentových bloků osobnosti

- Intenzita reakcí - síla reakce vzhledem k podnětu
- Prahové charakteristiky
 - Jak silný podnět je potřeba k vyvolání žádoucí reakce
- Obecná nálada či dispozice
 - Negativní, rozmrzelý x usměvavý, pozitivní
- Rozptýlitelnost - nechá se lehce vyrušit
- Rozpětí pozornosti a vytrvalosti
 - potřeba nových podnětů, činností x vytrvalý

Temperamentové vlastnosti ovlivňují:

- Plnění školních povinností, proces učení
- Sociální přizpůsobivost – vztah spolužáků (izolace)
- Adaptaci na nové podmínky, školní úspěšnost
- Vztah učitel-žák (vstřícnost x nevstřícnost)
- Pomalu aktivizující se žáci bývají podhodnocováni

Tři syndromy dětské osobnosti

- **Vyrovnané dítě**
 - Pozitivní nálady, vstřícnost, přizpůsobivost, přiměřenost, předvídatelnost R, střední expresivita
- **Problémové dítě**
 - Negativní nálady, střídání nálad, bázlivost, úzkostnost, nedůvěra ke změnám, nesnadná přizpůsobivost, nepředvídatelnost R, CH, vysoká/nízká intenzita R
- **Pasivní dítě**
 - Malá počáteční aktivita, nedůvěra k novým podnětům, vyžaduje výraznou stimulaci, povzbuzování

Doporučení pro praxi

- Citlivý přístup
- Uzpůsobit podmínky:
 - Blokovat nežádoucí projevy T
 - Časová tolerance (při řešení úkolů ...)
 - Nevystavovat zbytečně zátěžovým situacím

Děkuji za pozornost.